

Tutkimuksen keskeiset tulokset ja politiikkasuositukset

Research Area Lead Kari Jalonen ja vanhempi asiantuntija Petteri Lillberg
Demos Helsinki

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Mistä on kyse?

- Ensimmäinen laaja-alainen suomalainen tutkimus yhteiskunnallisten yritysten sosiaalisten innovaatioiden nykytilasta ja toimintakentästä sekä niiden merkityksestä etsittäessä uusia ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin
- Kansainvälistä pioneeri-arvoa kvantitatiivisen ja tilastollisen tutkimuksen osalta. Tutkimus sisältää myös ennakointiosion ja nykytilan vertailun verrokkimaihin
- Tutkimuksesta vastaavat Demos Helsinki, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Teknologian Tutkimuskeskus VTT, Kuntoutussäätiö ja Silta-Valmennusyhdistys

Mitä tehtiin?

Tutkimuksen osa-alueet

1. Yhteiskunnallinen tarve ja kysyntä
2. Syntyneet sosiaaliset innovaatiot ja käytetyt innovaatioprosessit
3. Vaikuttavuus ja liiketoiminta
4. Ennakointi ja tulevaisuuden tarpeet

Tutkimusmenetelmät ja aineistot

- Tilastonselvitys syntyneistä SI:sta (2)
- Kyselytutkimus YY:den päättäjille (1, 3)
- Ryhmähaastattelut (1, 3)
- Tapaustutkimukset (2)
- Kansainvälinen benchmarking (3)
- Kirjallisuuskatsaus (4)
- Työpajat (4)

Lähtökohta: Mistä puhumme ja mihin keskusteluun osallistumme?

Käytettävien käsitteiden monimerkityksisyys ja tuntemattomuus:

- Yhteiskunnalliset yritykset
- Sosiaaliset innovaatiot

Keskustelun jännitteet ja pirstaleisuus:

- Yhteiskunnalliset yritykset vs muu yritys- ja toimijakenttä
- Sosiaaliset innovaatiot vs kaupallisteknologiset innovaatiot

Tutkimuksen ja työryhmän tehtäväksi muodostui kokonaiskuvan muodostaminen ja eri keskustelujen yhteentuominen – ja tätä kautta sillanrakennus innovaatiokeskustelun ja -politiikan eri osien välille.

Keskustelua käydään...

Yhteiskunnalliset yritykset harjoittavat liiketoimintaa valitsemansa yhteiskunnallisen tavoitteen toteuttamiseksi. Tavoite on vahvistettu yhteisön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä. Yhteiskunnalliset yritykset käyttävät suurimman osan taloudellisesta voitostaan tämän tavoitteen edistämiseksi.

Sosiaaliset innovaatiot ovat innovaatiota, jotka ratkaisevat yhteiskunnallisia haasteita paremmin kuin olemassa olevat ratkaisut ja avaavat mahdollisuuksia uudenlaisille toiminnalle ja kumppaneille. Tämä hanke keskittyi juuri näiden kahden välisen suhteen ja potentiaalin kartoittamiseen.

...mutta puhumme eri kuplissa

1. Keskustelujen lähentymisestä huolimatta yhteiskunnalliset yritykset nähdään yhä irrallisena perinteisestä yrityskentästä
1. Hyvinvoinnin kasvuun tähtäävien sosiaalisten innovaatioiden potentiaali tunnistetaan vajavaisesti innovaatorahoituksessa

Keskeisiä nostoja 1/4

Yhteiskunnallisten yritysten sosiaalisia innovaatiota syntyy erityisesti

- Sosiaali- ja terveysalalla
- Työllistämispalveluissa
- Syrjäytymisen ehkäisyssä
- Yhteiskunnallisen osallisuuden kasvattamisessa

Laajentumispotentiaalia on – etenkin ekososiaalisiin, vihreää siirtymää vauhdittaviin innovaatioihin

Keskeisiä nostoja 2/4

Yhteiskunnallisten yritysten sosiaaliset innovaatiot syntyvät

- Lähellä kansalaisyhteiskuntaa
- Loppukäyttäjälähtöisesti
- Pureutuvat juurisyihin

Yhteiskunnalliset yritykset hankkivat tulonsa liiketoiminnasta. Näin ne voivat tarjota rinnakkaisen mallin perinteiselle julkiselle ja yksityiselle sektorille sekä järjestötoiminnalle.

Keskeisiä nostoja 3/4

Sosiaalisesti innovoivia yhteiskunnallisia yrityksiä yhdistää

- Suuntautuminen kehitystyöhön ja kehitysosaaminen
- Sitoutuminen ja panostus kehittämisen käytännön työhön
- Uusien toimintamallien löytäminen ja markkinoille pääsyssä onnistuminen

Innovaatiot syntyvät myös tässä tapauksessa pitkäjänteisestä työstä ja sitoutumisesta kehittämiseen; näihin yhteiskunnallisia yrityksiä voidaan edelleen kannustaa

Keskeisiä nostoja 4/4

Yhteiskunnallisten yritysten sosiaaliset innovaatiot eivät synny muusta innovaatiotoiminnasta irrallaan

- Ne ovat käyttäjälähtöisiä innovaatioita
- Jotka syntyvät ympäristöissä, joissa muilta toimijoilta jää tilaa tai huomioimatta sokeita pisteitä
- Pitkäjänteinen vaikuttavuusnäkökulma läpileikkaa koko innovaatiopolitiikkaa

Yhteiskunnalliset yritykset eivät tarvitse erityiskohtelua. Sen sijaan innovaatioiden yhteiskunnalliset ulottuvuudet tulisi vakiinnuttaa osaksi kaikkea innovaatiokeskustelua ja -politiikkaa.

Mitä tarvitaan käynnissä olevan kiihdytyksen tueksi?

1. Käytännön innovaatiopolitiikan ja -rahoituksen päivittämistä
2. Julkisen innovaatiotilastoinnin ja tunnistamisen kehittämistä
3. Julkisten hankintojen hyvinvointivaikutusten ja sosiaalisen innovaatiopotentialin käytännön nostaminen taloudellisen tehokkuuden rinnalle päätöskriteereissä.

Suositus 1

Positiivinen yhteiskuntavaikutus on keskeinen innovaatiopolitiikan onnistumisen mittari ja rahoituksen kriteeri

Jotta käytännön innovaatiopolitiikkamme ja -rahoituksemme palvelisi parhaiten juurisyihin pureutuvia vaikuttavuus- ja hyvinvointitavoitteita, vaatii tämä suunnannäyttäjäyttä innovaatiopolitiikasta vastaavilta ministeriöiltä, mutta myös omat innovaatiostrategiansa ja -resurssinsa omaavilta kaupungeilta ja kunnilta sekä maakuntien ja hyvinvointialueiden päättäjiltä.

Kaikilla näillä toimijoilla on mahdollisuus kiihdyttää sosiaalisia innovaatioita asettamalla mitattavat, positiiviset yhteiskuntavaikutukset innovaatiopolitiikan ja -rahoituksen kärkikriteereiksi.

Suositus 2

Suomeen tarvitaan kansallinen, sosiaalisia innovaatiota tilastoiva ja näkyväksi tekevä tietokanta

Tutkimushankkeemme on osoittanut, että sekä yhteiskunnallisia yrityksiä että sosiaalisia innovaatioita voidaan tilastoida sekä tarkastella kunnianhimoisen kvantitatiivisten menetelmien kautta. Nykytilanteessa tämä vaatii kuitenkin eri tilastolähteiden yhdistelyä ja tilastollisen analyysin erityisosaamista.

Suositus 3

Yhteiskunnalliset yritykset tulee nähdä varteenotettavana palveluntuottajana julkisen ja yksityisen sektorin sekä perinteisen järjestötoiminnan rinnalla

Tarvitsemme kansalaisyhteiskuntaa lähellä olevien, uusia haasteita ja ratkaisuja esiin nostavien toimijoiden panosta.

Tämä tarkoittaa kokonaisvaltaisempaa tuotteiden, palvelujen ja toimintamallien onnistumiskriteerien vaikuttavuusperusteista määrittelyä ja arviointia.

Ketkä tarvitsemme tähän muutokseen mukaan?

Kaikki, jotka haluavat tehdä, toteuttaa ja rahoittaa vaikuttavaa innovaatiopolitiikkaa: **erityisesti** kansalliset julkiset toimijat, lisäksi kuntien, kaupunkien, maakuntien ja hyvinvointialueiden päättäjät - sekä tietysti yritykset itse.

Kiihdyksen aika!

Sosiaalisessa innovaatio-
toiminnassa on käynnissä
paljon positiivisia kehityskulkuja

Haasteena kuitenkin kehityksen
hitaus, hajanaisuus ja
irrallisuus. Siksi tarvitsemme
myös politiikkatoimia.

**Näkyväksi
tekeminen
Vahvistaminen
Kiihdyttäminen**

Yhteiskunnalliset yritysten rooli
innovaattoreina tunnistettu
innovaatiopolitiikassa ja -rahoituksessa

Innovaatioiden - myös sosiaalisten -
yhteiskuntaa muuttava luonne on
tunnistettu osa julkista keskustelua,
päätöksiä ja valintoja

Yhteiskunnallisten yritysten osaaminen ja
kokemus on hyötykäytössä osana
monimuotoista palvelutuotantoa

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Kiitos - tästä työ vasta alkaa!

Vanhempi asiantuntija Petteri Lillberg, Demos Helsinki
050 359 1572, petteri.lillberg@demoshelsinki.fi

Research Area Lead Kari Jalonen, Demos Helsinki
040 580 1967, kari.jalonen@demoshelsinki.fi

Työmarkkinaneuvos Tuija Oivo, työ- ja elinkeinoministeriö,
029 5049 040, tuija.oivo@gov.fi

DEMOS
HELSINKI

VTT

Diak

